

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331,-4332
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα 25-7-2025
Αρ. πρωτ.: 202622

ΠΡΟΣ:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ
(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 6377/17-6-2025 Ερώτηση

Σχετικά με την παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσαν οι Βουλευτές **κ.κ. Α. Παναγιωτόπουλος και Β. Κόκκαλης**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Το **νέο, έκτακτο Μέτρο 23** «Έκτακτη προσωρινή στήριξη ρευστότητας στους γεωργούς, που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, μετά την 1η Ιανουαρίου 2024» έχει υποβληθεί επίσημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ε.Ε.). Στο στάδιο της επίσημης υποβολής στην Ε.Ε. δεν μπορεί να γίνουν αλλαγές στο τεχνικό δελτίο του νέου Μέρου, δεδομένου και του χρονικού ορίζοντα υλοποίησης του Μέρου 23. Επισημαίνεται ότι οι εγκρίσεις των δικαιούχων θα πρέπει να γίνουν το αργότερο έως 30 Ιουνίου 2025 και οι πληρωμές αυτών μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2025.

Η στήριξη θα λάβει τη μορφή ενός εφάπαξ, κατ' αποκοπή ποσού. Δικαιούχοι μπορεί να είναι ενεργοί γεωργοί οι οποίοι εκπληρώνουν τα κάτωθι κριτήρια επιλεξιμότητας:

- Είναι ενεργοί γεωργοί και καλλιεργούν σε συγκεκριμένες Περιφερειακές Ενότητες, που έχουν σημειωθεί ζημιές από τον καύσωνα και την ξηρασία και φαίνονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟ ΑΙΤΙΟ	ΕΙΔΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ / ΤΟΜΕΑ	ΕΔΑΦΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ
ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ: ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΕΣ ΥΨΗΛΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ - ΞΗΡΑΣΙΑ / ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΕΣ ΥΨΗΛΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ & ΑΚΑΙΡΕΣ-ΕΝΤΟΝΕΣ ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΕΙΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ	Σε όλη τη χώρα
	ΒΑΜΒΑΚΙ	ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, ΠΕ Δράμας, ΠΕ Δυτικής Αττικής, ΠΕ Έβρου, ΠΕ Εύβοιας, ΠΕ Ημαθίας, ΠΕ Θεσσαλονίκης, ΠΕ Κυκλάδων, ΠΕ Πέλλας, ΠΕ Πιερίας, ΠΕ Ροδόπης, ΠΕ Σερρών, ΠΕ Φλώρινας, ΠΕ Βοιωτίας, ΠΕ Καρδίτσας, ΠΕ Μαγνησίας, ΠΕ Λάρισας, ΠΕ Τρικάλων και ΠΕ Φθιώτιδας.
	ΚΑΣΤΑΝΑ	ΠΕ Αρκαδίας, ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, ΠΕ Εύβοιας, ΠΕ Ηλείας, ΠΕ Μαγνησίας, ΠΕ Λάρισας, ΠΕ Λακωνίας, ΠΕ Πέλλας, ΠΕ Πιερίας, ΠΕ Φθιώτιδας, ΠΕ Χανίων, ΠΕ Τρικάλων και ΠΕ Κυκλάδων
	ΣΥΚΑ	ΠΕ Εύβοιας και ΠΕ Μεσσηνίας
	ΚΕΛΥΦΩΤΑ ΦΥΤΙΚΙΑ	ΠΕ Εύβοιας, ΠΕ Δυτικής Αττικής και ΠΕ Νήσων Αττικής
	ΑΜΠΕΛΙ ΟΙΝΟΠΟΪΑΣ	Σε όλη τη χώρα με σύνολο ανά ΠΕ >0,5 εκτάρια
	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ ΑΜΠΕΛΙ	Σε όλη τη χώρα με σύνολο ανά ΠΕ >0,5 εκτάρια
	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ (ΚΑΡΙΠΟΣ & ΕΝΣΙΡΩΣΗ)	Σε όλη τη χώρα με σύνολο ανά ΠΕ >10 εκτάρια)
	ΗΛΙΑΝΘΟΣ (ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ & ΕΛΑΙΟΥΧΟΙ ΚΑΡΠΟΙ)	Σε όλη τη χώρα με σύνολο ανά ΠΕ >10 εκτάρια)
	ΑΜΥΓΔΑΛΑ	Σε όλη τη χώρα με σύνολο ανά ΠΕ > 1 εκτάριο
	ΑΧΛΑΔΙΑ	Σε όλη τη χώρα με σύνολο ανά ΠΕ > 1 εκτάριο
	ΦΑΣΟΛΙΑ (ΟΣΠΡΙΟ ΒΡΩΣΙΜΟ)	Σε όλη τη χώρα με σύνολο ανά ΠΕ >2 εκτάρια
	ΚΩΠΑΪΔΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	Κωπαϊδικό πεδίο
ΧΑΛΑΖΙ ΠΙΕΡΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΑΝΘΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	Συγκεκριμένες περιοχές ΠΕ Πιερίας, που έχουν πληγεί από χαλαζόπτωση, στο προανθικό στάδιο, που θα οριστούν από τη ΔΑΟΚ της ΠΕ Πιερίας

- Είναι εγγεγραμμένοι, στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ), είτε ως επαγγελματίες αγρότες, είτε ως κάτοχοι αγροτικών εκμεταλλεύσεων, είτε ως νεοεισερχόμενοι επαγγελματίες αγρότες.
- Έχουν υποστεί καταστροφή τουλάχιστον του 30 % του σχετικού δυναμικού/παραγωγής τους, αναφορικά με τις προαναφερόμενες καλλιέργειες από το σχετικό καταστροφικό αίτιο και η φυσική καταστροφή έλαβε χώρα και αναγνωρίστηκε επίσημα από την 1η Ιανουαρίου 2024 και μετά.
- Έχουν υποβάλει δήλωση στο ΟΣΔΕ έτους 2024, για τη ζημιωμένη καλλιέργεια.
- Δεν έχουν λάβει από άλλη πηγή ενίσχυση για τη συγκεκριμένη καλλιέργεια και το αναφερόμενο καταστροφικό αίτιο για το έτος 2024.

Η ενιαία τιμή ενίσχυσης του Μέτρου 23 προκύπτει μεθοδολογικά έως το 20% της αξίας παραγωγής (τυπική απόδοση) της ζημιωμένης καλλιέργειας/τομέα ανά εκτάριο. Το συνολικό κατ' αποκοπή ποσό ανά δικαιούχο ορίζεται ως το γινόμενο των εκταρίων / κυψελών, που έχει δηλώσει στην Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης (ΕΑΕ) 2024, επί την ανωτέρω τιμή ενίσχυσης ανά εκτάριο / κυψέλη για κάθε τομέα/καλλιέργεια που ζημιώθηκε από το καταστροφικό γεγονός και δεν εξαρτάται από την περιοχή στην οποία έχει συμβεί το καταστροφικό αίτιο. Οι επαγγελματίες αγρότες και οι νεοεισερχόμενοι επαγγελματίες αγρότες θα λάβουν το 100% της ανωτέρω προσδιορισθείσας ενίσχυσης, ενώ οι κάτοχοι αγροτικών εκμεταλλεύσεων το 50% αυτής ενώ το τελικό ποσό ανά δικαιούχο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 42.000€.

Η ενίσχυση δεν αφορά σε δαπάνες, οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί ή θα πραγματοποιηθούν από τον γεωργό, ούτε στην πλήρη αποζημίωση της ζημίας, που υπέστησαν.

Ο προϋπολογισμός του Μέτρου αφορά στο ανώτερο, κανονιστικά ενωσιακό ποσό των 142,8 εκ. €, το οποίο θα ανέλθει συνολικά σε περίπου 178 εκ. € συμπεριλαμβανομένης της εθνικής συμμετοχής.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση που το αιτούμενο συνολικό ποσό είναι μεγαλύτερο του ποσού που έχει κατανεμηθεί στο Μέτρο, το εφάπαξ ποσό ανά δικαιούχο θα μειωθεί αναλογικά, βάσει της μεθοδολογίας που εφαρμόζεται.

Επισημαίνεται ότι, η ελαιοκαλλιέργεια έχει δυνατότητες ενίσχυσης τόσο μέσα από το **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2022**, όσο και μέσα από το **Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027**, ως ακολούθως:

Α. Στο πλαίσιο υλοποίησης του **Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022 (ΠΑΑ)**, μεταξύ των άλλων, χρηματοδοτούνται δράσεις και επενδυτικές δαπάνες που αποσκοπούν στην στήριξη της ελαιοκαλλιέργειας και του ελαιόλαδου.

Ειδικότερα :

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 1 : Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης** προβλέπεται η κατάρτιση γεωργών / κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες. Το Μέτρο αφορά σε επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων με έμφαση στους νέους γεωργούς και τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 2 : Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση** προβλέπεται η ενίσχυση παρόχων γεωργικών συμβουλών προκειμένου να στηρίξουν τους αγρότες ως προς τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 4.1 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις»**, μεταξύ των άλλων, δίνεται στήριξη σε εκμεταλλεύσεις που στρέφονται προς ποιοτικά γεωργικά προϊόντα ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στις ανάγκες της αγοράς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι επαγγελματίες αγρότες (φυσικά και νομικά πρόσωπα)

ελαιοκαλλιεργητές, οι οποίοι ενισχύονται για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων οι οποίοι, μεταξύ των άλλων, ενισχύονται για την ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμό γεωργικών κτιρίων και κατασκευών, την αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού καθώς και την αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών. Παράλληλα ενισχύονται δαπάνες για την εξοικονόμηση ύδατος καθώς και δαπάνες που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ για την παραγωγή ενέργειας ώστε να μειωθεί το υψηλό κόστος ενέργειας. Τέλος, προβλέπεται η ενίσχυση δαπανών για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω της συλλογικής χρήσης και επεξεργασίας των αποβλήτων των γεωργικών εγκαταστάσεων.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της **Δράσης 4.2.1 για τη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν και μη γεωργικό προϊόν)** ενισχύονται πολύ μικρές, μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις, για την ίδρυση και εκσυγχρονισμό, όπου μεταξύ των άλλων συμπεριλαμβάνεται ο τομέας των ελαιούχων προϊόντων με κύριο στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων του τομέα, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Ωστόσο, σημειώνεται ότι δεν είναι επιλέξιμη η ίδρυση ελαιοτριβείων.

Στο πλαίσιο του **Μέτρου 9 : Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς γεωργίας και της δασοκομίας** δίνονται κίνητρα για το σχηματισμό και τη λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Ενισχύεται η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

Η στήριξη του κλάδου για την καλλιέργεια της ελιάς επιδιώκεται με την υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών μέσω των Επιχειρησιακών Ομάδων του **Μέτρου 16 «Συνεργασία»** του ΠΑΑ οι οποίες έχουν σκοπό την ενσωμάτωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην πράξη με σκοπό την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας.

Κατά την περίοδο της πανδημίας από τον COVID-19, προτάθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ε.Ε.) και εγκρίθηκε το **Μέτρο 21 «Έκτακτη, προσωρινή στήριξη στους γεωργούς των τομέων που πλήττονται ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19»** μέσω του οποίου ενισχύθηκαν ελαιοπαραγωγοί με στόχο τη συνέχιση της επιχειρηματικής δράσης των γεωργών του τομέα της ελαιοποιήσιμης ελιάς ή/και διπλής κατεύθυνσης, οι οποίοι επλήγησαν από την πανδημία COVID-19, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητά του τομέα στην τότε ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο.

Στο πλαίσιο υλοποίησης **των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης (LEADER)** ενισχύονται πολύ μικρές επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση επενδύσεων (ιδρύσεις και εκσυγχρονισμοί) στον τομέα των ελαιούχων προϊόντων. Η ίδρυση ελαιοτριβείων δεν είναι επιλέξιμη και σε αυτή την περίπτωση.

Πέραν των ανωτέρω στο πλαίσιο του ΠΑΑ υλοποιούνται οι εξής δράσεις που αφορούν στη χορήγηση στρεμματικών ενισχύσεων (γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα) :

Δράση 10.1.02 Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας

Σκοπός της Δράσης είναι η διατήρηση της παραδοσιακής μορφής του ελαιώνα της Άμφισσας που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του δελφικού τοπίου.

Δράση 10.1.04 Μείωση της ρύπανσης νερού από γεωργική δραστηριότητα

Αφορά στη χλωρά λίπανση με φυτά εδαφοκάλυψης στις δενδροκαλλιέργειες, που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 20% της αρδεύσιμης έκτασης.

Η δέσμευση αφορά στις δενδρώδεις καλλιέργειες των ευπρόσβλητων από τα νιτρικά ζωνών και καλύπτονται από το πρόγραμμα δράσης για την ελιά στις ακόλουθες περιοχές:

- Αργολικό πεδίο: Εσπεριδοειδή, Ελιά, Βερικοκιά
- Λεκάνη Πηνειού Ηλείας: Ελιά
- Πεδιάδα Άρτας - Πρέβεζας: Εσπεριδοειδή, Ελιά

Πέραν των ανωτέρω στο ΠΑΑ υλοποιούνται τα εξής :

Μέτρο 11 - Βιολογική γεωργία

Η στήριξη στο πλαίσιο του εν λόγω Μέτρου παρέχεται για τη μετατροπή ή τη διατήρηση των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας και στην ελαιοκαλλιέργεια με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

Μέτρο 13 : Εξισωτική Αποζημίωση,

Η στήριξη χορηγείται για την προστασία του εισοδήματος των παραγωγών και τη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας, σε ιδιαίτερα ευάλωτες περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, όπως οι ορεινές, οι μειονεκτικές και οι νησιωτικές περιοχές της χώρας. Αφορά, μεταξύ των άλλων, και σε ελαιοπαραγωγούς.

Β. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου ΚΑΠ 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ), μεταξύ των άλλων, προβλέπεται η χρηματοδότηση παρεμβάσεων που αφορούν και στους δύο πυλώνες (άμεσες ενισχύσεις και αγροτική ανάπτυξη) της ΚΑΠ για τη χορήγηση ενισχύσεων και την υλοποίηση επενδυτικών δαπανών που αποσκοπούν στην στήριξη του ελαιοκομικού τομέα.

Οι εν λόγω παρεμβάσεις στοχεύουν κυρίως στη στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, στην ενθάρρυνση επενδύσεων και στην υιοθέτηση φιλοπεριβαλλοντικών γεωργικών πρακτικών.

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων – ΕΓΤΕ):

Μέσω του Πυλώνα Ι και των άμεσων ενισχύσεων παρέχονται και στους ελαιοπαραγωγούς ενισχύσεις μέσω της **βασικής ενίσχυσης**. Η βασική ενίσχυση αφορά στην εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων, χορηγείται ετησίως ανά αγρονομική περιφέρεια που στην προκειμένη περίπτωση αφορά σε αυτή για τις μόνιμες καλλιέργειες και η ενίσχυση καταβάλλεται μέσω των δικαιωμάτων.

Επιπλέον, χορηγείται **αναδιανεμητική** ενίσχυση η οποία χορηγείται ως συμπληρωματική ενίσχυση, ετησίως στην αγρονομική περιφέρεια για τις μόνιμες καλλιέργειες και αφορά στην αναδιανομή ενισχύσεων από τις μεγαλύτερες στις μικρότερες ή μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Μέσω του Πυλώνα Ι επίσης, παρέχεται με την νέα ΚΑΠ η δυνατότητα ενίσχυσης των ελαιοπαραγωγών μέσω **των οικολογικών προγραμμάτων** προκειμένου να εφαρμόσουν φιλοπεριβαλλοντικές γεωργικές πρακτικές. Τα οικολογικά προγράμματα είναι εθελοντικά για τους παραγωγούς και αυτά που απευθύνονται στην καλλιέργεια της ελιάς είναι τα κάτωθι:

- **31.3 :** συνίσταται στην εφαρμογή πρακτικών φυτοκάλυψης στον υπόοροφο των δέντρων κατά τη χειμερινή περίοδο και τη δημιουργία περιφερειακών ζωνών για την άγρια ζωή ή την αύξηση της βιοποικιλότητας.
- **31.4:** αφορά στην προώθηση των πρακτικών της κυκλικής οικονομίας εντός των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Αυτό συνίσταται σε δυο φάσεις:
 - Φάση 1η: Απομάκρυνση από τον αγρό του συνόλου της παραχθείσας βιομάζας που δεν διατίθεται προς κατανάλωση και κατεύθυνσή της σε χώρο όπου θα γίνει η διαχείρισή της.
 - Φάση 2η: Εφαρμογή στον αγρό χωνεμένης βιομάζας με σκοπό την αύξηση της οργανικής ουσίας του εδάφους ή/και τον εμπλουτισμό του με θρεπτικά στοιχεία.
- **31.5:** αφορά στην ενίσχυση των αγροδασικών και δασολιβαδικών συστημάτων, δηλαδή καλλιεργούμενων εκτάσεων ή βοσκοτόπων με παρουσία διάσπαρτων δασικών ή καλλιεργούμενων δέντρων (συμπεριλαμβανομένης και της ελιάς).

- **31.6 εφαρμογή μεθόδων γεωργίας ακριβείας** με τη χρήση του εργαλείου διαχείρισης εισροών και παρακολούθησης περιβαλλοντικών παραμέτρων ώστε να μειωθεί το περιβαλλοντικό και κλιματικό αποτύπωμα των εκμεταλλεύσεων. Μέσα από το οικολογικό αυτό πρόγραμμα οι ελαιοκαλλιεργητές μπορούν να λάβουν ενισχύσεις για:
 - την φιλοπεριβαλλοντική διαχείριση των ψεκασμών χρησιμοποιώντας ακροφύσια μειωμένης διασποράς ή συστήματα ψεκασμού με νέες τεχνολογίες μεταβλητής δόσης με χρήση αισθητήρων, καθώς και ενισχύσεις για τη σωστή διαχείριση των υπολειμμάτων των ψεκαστικών υγρών
 - τη χρήση λιπασμάτων ειδικού τύπου που απελευθερώνουν τα θρεπτικά συστατικά με ρυθμό που δεν προκαλεί προβλήματα στο περιβάλλον και προϊόντων που διεγείρουν τις διαδικασίες θρέψης του φυτού
 - την εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών γεωργικών πρακτικών όπως τα πολλαπλά καλοκαιρινά κλαδέματα που βελτιώνουν τις συνθήκες φωτισμού και αερισμού εντός της κόμης των δέντρων, και με τον τρόπο αυτό μειώνονται σημαντικά οι μυκητολογικές και εντομολογικές προσβολές
 - την ολοκληρωμένη διαχείριση για την αντιμετώπιση του δάκου της ελιάς, έναν από τους πλέον σημαντικούς εχθρούς της ελαιοκαλλιέργειας, με την μέθοδο της μαζικής παγίδευσης.
- **31.8** για την διατήρηση και βελτίωση των εκτάσεων με αναβαθμίδες, όπου οι γεωργοί ενισχύονται για τη συνέχιση της γεωργικής δραστηριότητας στις εκτάσεις με αναβαθμίδες, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις υποστηρίζονται από ξηρολιθοδομές, και υπάρχουν σε εκτεταμένες περιοχές στη ζώνη της ελαιοκαλλιέργειας.
- **31.9** αφορά τη Διατήρηση μεθόδων **Βιολογικής Γεωργίας** για υφιστάμενους βιοκαλλιεργητές. Κατά την προηγούμενη περίοδο υλοποιήθηκε ήδη **το μεγαλύτερο πρόγραμμα στήριξης της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας** που έχει συγχρηματοδοτηθεί ποτέ από ενωσιακούς πόρους, της τάξης των 1,3 δις ευρώ, το οποίο θα συνεχιστεί με την ίδια ένταση, σε εναρμόνιση με τις κοινοτικές κατευθύνσεις και την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία για αύξηση των γεωργικών εκτάσεων που δεσμεύονται σε μεθόδους βιολογικής παραγωγής.
- **31.10** για την προστασία τοπίων υψηλής περιβαλλοντικής αξίας και συγκεκριμένα για την προστασία των μνημειακών ελαιώνων των Ιονίων Νήσων.

Στο πλαίσιο του Πυλώνα Ι χρηματοδοτείται και το **Τομεακό Πρόγραμμα Ελαιολάδου και Επιτραπέζιας Ελιάς** με στόχο κυρίως την ανθεκτικότητα και τη ανταγωνιστικότητα του τομέα, τη βελτίωση της θέσης του παραγωγού στην αλυσίδα αξίας, τη συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την αποτελεσματική διαχείριση των φυσικών πόρων. Αφορά στην έγκριση και χρηματοδότηση επιχειρησιακών προγραμμάτων εργασίας των Οργανώσεων Ελαιουργικών Φορέων (ΟΕΦ) τα οποία δύναται να περιλαμβάνουν τις εξής παρεμβάσεις:

- Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία για την έρευνα, πειραματικές και καινοτόμες μεθόδους παραγωγής και άλλες δράσεις με σκοπό την εξοικονόμηση και ορθολογική διαχείριση του νερού, την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας, τη βελτίωση χρήσης υποπροϊόντων και διαχείρισης αποβλήτων, τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των καλλιεργειών έναντι επιβλαβών οργανισμών, τη μείωση των κινδύνων από τη χρήση φυτοφαρμάκων, τη βελτίωση των εγκαταστάσεων μεταφοράς και αποθήκευσης.
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες και τεχνική βοήθεια για βιώσιμες τεχνικές καταπολέμησης επιβλαβών οργανισμών και νοσημάτων, ορθολογική διαχείριση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή κ.λπ.
- Κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της καθοδήγησης και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών ιδίως όσον αφορά τις βιώσιμες τεχνικές καταπολέμησης των επιβλαβών οργανισμών και των νοσημάτων, την ορθολογική χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και προϊόντων υγείας των ζώων, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της.
- Προώθηση, επικοινωνία και εμπορία συμπεριλαμβανομένων των δράσεων και των δραστηριοτήτων που αποσκοπούν ιδίως στην ευαισθητοποίηση των καταναλωτών

σχετικά με τα συστήματα ποιότητας της Ένωσης και τη σημασία της υγιεινής διατροφής και στη διαφοροποίηση και την ενοποίηση των αγορών.

- Συστήματα ποιότητας για την εφαρμογή ενωσιακών και εθνικών συστημάτων ποιότητας.
- Συστήματα ιχνηλασιμότητας και πιστοποίησης ιδίως παρακολούθηση της ποιότητας των προϊόντων που πωλούνται στους τελικούς καταναλωτές.
- Επαναφύτευση ελαιώνων, όπου απαιτείται, κατόπιν υποχρεωτικής εκρίζωσης για υγειονομικούς ή φυτοϋγειονομικούς λόγους, καθ' υπόδειξη της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους ή για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

ΠΥΛΩΝΑΣ II (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης – ΕΓΤΑΑ):

Όσον αφορά στις παρεμβάσεις του Πυλώνα II που αφορούν σε στρεμματικές ενισχύσεις (Γεωργοπεριβαλλοντικές παρεμβάσεις) αυτές έχουν ως εξής :

Π3-70-1.2 - Ενισχύσεις για την προστασία του αγροτικού τοπίου :

Δράση 1: Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας

Σκοπός της Δράσης είναι η διατήρηση της παραδοσιακής μορφής του ελαιώνα της Άμφισσας, που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του Δελφικού τοπίου.

Π3-70-1.4 - Προστασία και διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών – ποικιλιών (φυτογενετικού υλικού) που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση

Ενισχύονται τοπικές ποικιλίες οι οποίες κατά τεκμήριο, είναι περισσότερο ανθεκτικές στις ξηροθερμικές συνθήκες που αναμένεται να ενταθούν λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Π3-70-2.1 - Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους (νεοεισερχόμενοι στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία)

Η στήριξη στο πλαίσιο της παρέμβασης παρέχεται, μεταξύ των άλλων, για την εφαρμογή των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας συμπεριλαμβανομένης της ελαιοκαλλιέργειας με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

Όσον αφορά στις δράσεις του Πυλώνα II που αφορούν σε υλοποίηση επενδύσεων αυτές έχουν ως εξής :

Π3 – 71 : Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα

Μέσω της εν λόγω παρέμβασης χορηγείται αντισταθμιστική ενίσχυση με στόχο τη συμβολή στη δημιουργία βιώσιμου γεωργικού εισοδήματος, στην ανθεκτικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, καθώς επίσης και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας δεδομένου ότι είναι απαραίτητη η διατήρηση της υπαίθρου και η μη εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας.

Η παρέμβαση εφαρμόζεται στις περιοχές με ειδικούς περιορισμούς όπως παραμεθόριες και νησιωτικές περιοχές, καθώς επίσης και σε περιοχές που σταδιακά σταματά η λιγνιτική δραστηριότητα, όπου είναι απαραίτητη η διατήρηση της υπαίθρου και η μη εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας.

Π3-73-2.1 – Σχέδια Βελτίωσης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα

Μέσω της εν λόγω παρέμβασης θα υλοποιηθούν επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των κλάδων, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της ελαιοκομίας, από επαγγελματίες γεωργούς (φυσικά και νομικά πρόσωπα) και συλλογικά σχήματα με στόχο τη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων τους και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού αυτών. Οι επενδύσεις που προβλέπονται θα δώσουν ευκαιρίες ώστε να εκσυγχρονιστούν και να προσαρμοστούν οι εκμεταλλεύσεις γρήγορα στις ανάγκες της αγοράς μέσω της αύξησης της συνολικής παραγωγικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης (αύξηση παραγωγικότητας κεφαλαίου, εργασίας, εδάφους) και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των βιώσιμων ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσω της ενίσχυσης επενδύσεων αυτοματοποίησης, ψηφιοποίησης και συστημάτων γεωργίας ακριβείας.

Π3-73-2.2 - Ενισχύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος

Μέσω της εν λόγω παρέμβασης θα υλοποιηθούν επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των κλάδων, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της ελαιοκομίας, από γεωργούς (φυσικά, νομικά πρόσωπα) και συλλογικά σχήματα με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος ώστε να επιτευχθεί η αποκατάσταση, η διατήρηση και η ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και την προστασία των υδάτων, με την εξοικονόμηση ύδατος μέσω της μείωσης της ποσότητας που αντλείται από τα υπόγεια ή επιφανειακά υδατικά συστήματα και μέσω της αύξησης της αποδοτικότητας χρήσης ύδατος, με την εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων στη γεωργία και την αύξηση της αποθήκευσης ύδατος.

Π3-73-2.3 – Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση / εμπορία και / ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων

Προβλέπεται η ενίσχυση πολύ μικρών, μικρο-μεσαίων επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αλλά και μεγάλων επιχειρήσεις, για την ίδρυση και εκσυγχρονισμό, όπου μεταξύ των άλλων συμπεριλαμβάνεται ο τομέας των ελαιούχων προϊόντων με κύριο στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων του τομέα, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Ωστόσο, σημειώνεται ότι δεν είναι επιλέξιμη η ίδρυση ελαιοτριβείων.

Π3-73-2.6 – Επενδύσεις κυκλικής οικονομίας και ενεργειακές επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Προβλέπεται η ενίσχυση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την κάλυψη ειδικών αναγκών εκσυγχρονισμού μέσω επενδύσεων που θα συμβάλλουν στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας/βιοοικονομίας, εξοικονόμησης ενέργειας, μείωσης εισροών μέσω επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ (γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα) και βελτίωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εκμεταλλεύσεων. Δικαιούχοι είναι επαγγελματίες γεωργοί φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και συλλογικά σχήματα που δραστηριοποιούνται και στον ελαιοκομικό τομέα.

Π3-76- 1.1 – Εργαλεία Διαχείρισης Κινδύνου – Επιδότηση Ασφαλίστρου προαιρετικής Ασφάλισης

Η ασφαλιστική κάλυψη θα αφορά μεταξύ των άλλων στα φαινόμενα ακαρπίας της ελιάς. Δικαιούχοι της παρέμβασης είναι ενεργοί γεωργοί που ασχολούνται με τη φυτική παραγωγή συμπεριλαμβανομένων όσων ασχολούνται με την καλλιέργεια της ελιάς. Η στήριξη παρέχεται υπό την μορφή ετήσιας ποσοστιαίας χρηματοδοτικής εισφοράς επί της ασφαλιστικής εισφοράς προς τον ασφαλιστικό φορέα, επί της προσδοκώμενης αξίας παραγωγής, καλύπτοντας το 50% των ασφαλίστρων της προαιρετικής ασφάλισης.

Π3 – 77-1.1 Σύσταση Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών και Διεπαγγελματικών οργανώσεων στο τομέα της Γεωργίας

Θα δοθούν κίνητρα για το σχηματισμό και τη λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Ενισχύεται η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

Π3 – 77-2.1 Συστήματα Ποιότητας Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων

Στο πλαίσιο της εν λόγω παρέμβασης οι παραγωγοί ενισχύονται για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, προκειμένου να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν τους και να το καταστήσουν ανταγωνιστικό αυξάνοντας παράλληλα τις ευκαιρίες τους στην αγορά.

Π3- 77-3.1 Ανάπτυξη συνεργασιών μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων (ΕΟ) της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας

Η στήριξη του κλάδου για την καλλιέργεια της ελιάς θα επιδιωχθεί με την υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών μέσω της εν λόγω παρέμβασης που έχει ως σκοπό την ενσωμάτωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην πράξη για αύξηση της παραγωγικότητας και βιωσιμότητας της γεωργίας.

Π3 – 77-4.1 Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)

Μέσω των πρόσφατα εγκεκριμένων τοπικών προγραμμάτων θα ενισχυθούν, μεταξύ των άλλων, πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση επενδύσεων (ιδρύσεις και εκσυγχρονισμοί) στον τομέα των ελαιούχων προϊόντων. Η ίδρυση ελαιοτριβείων δεν είναι επιλέξιμη και σε αυτή την περίπτωση.

Π3 – 78.1 – Εκπαίδευση κατάρτιση γεωργών – δασοκόμων

προβλέπεται η κατάρτιση γεωργών / κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες. Το μέτρο αφορά σε επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων με έμφαση στους νέους γεωργούς και τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Π3-78.2 Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders) καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων

Μέσω της εν λόγω παρέμβασης οι γεωργοί θα έχουν την ευκαιρία στήριξης μέσω γεωργικών συμβουλών που θα παρέχονται από επιλεγμένους φορείς – παρόχους ώστε να στηριχθούν ως προς τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Πέραν των ανωτέρω, σημειώνεται ότι μέσω του **ΠΑΑ 2014-2022** υλοποιούνται Χρηματοδοτικά Εργαλεία που αφορούν στην παροχή δανείων με ευνοϊκούς όρους σε ωφελούμενους του πρωτογενή τομέα και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων. Οι ωφελούμενοι των χρηματοδοτικών εργαλείων δύναται να είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις [φυσικά και νομικά πρόσωπα, νέοι γεωργοί, ΚοινΣΕπ (Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις) και συλλογικά σχήματα], οι οποίοι δύναται να δραστηριοποιούνται, μεταξύ άλλων, στον τομέα της ελιάς και του ελαιολάδου.

Στο **ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027**, προβλέπεται επίσης, η υλοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων μέσω παροχής δανείων με ευνοϊκούς όρους και μέσω πρόβλεψης ταμείου εγγυήσεων.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Βουλευτή κ. Α. Παναγιωτόπουλο
2. Βουλευτή κ. Β. Κόκκαλη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφεία Υφυπουργών
- Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
- Υπηρεσία Συντονισμού